

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

DEFINITIEF RAPPORT

**ONDERZOEK IN HET KADER VAN
HET ONDERWIJSVERSLAG 2009-2010
OP BASISCHOOL DE LOCHTENBERGH**

Plaats : Tilburg
BRIN-nummer : 10EZ
Onderzoeksnummer : 118640
Datum schoolbezoek : 13 april 2010

Rapport vastgesteld te Breda op: 8 juni 2010

Inhoud

1	Onderzoek 5
2	Bevindingen 7
3	Conclusie 11
	Bijlage 13

1 Onderzoek

Op 13 april 2010 heeft de inspectie basisschool De Lichtenbergh bezocht. Het bezoek is afgelegd in het kader van een steekproef voor een landelijk onderzoek naar de staat van het primair onderwijs in Nederland. Het doel van dit onderzoek is allereerst het verzamelen van informatie over een aantal indicatoren, waarover de inspectie rapporteert in het Onderwijsverslag 2009-2010. Deze indicatoren hebben betrekking op de opbrengsten, het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg. Daarnaast zijn enkele verplichtingen van de school in het kader van de naleving van wet- en regelgeving gecontroleerd, waaronder de onderwijstijd. De bijlage bij dit rapport bevat een overzicht van de indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

Naast dit doel in het licht van het Onderwijsverslag geldt dit onderzoek binnen het toezicht ook als het bezoek dat de inspectie op alle scholen voor primair en voortgezet onderwijs ten minste eens per vier jaar aflegt. In dat verband worden de bevindingen uit dit onderzoek gebruikt bij de eerstvolgende risicoanalyse. Deze analyse gaat vooraf aan de beslissing of het toezichtarrangement van de school eventueel aangepast moet worden.

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op basisschool De Lichtenbergh naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie.

Onderzoeksopzet

Deze rapportage over het onderzoek is gebaseerd op:

- Indicatoren uit het Toezichtkader po/vo 2009 van de inspectie. Het toezichtkader is te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij
 - schooldocumenten en handelingsplannen zijn bestudeerd;
 - in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1-2, 3, 4, 5-6, 7 en 8;
 - gesprekken met de directie, de intern begeleider en met leraren zijn gevoerd.

2 Bevindingen

De bijlage van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover. Uit dit overzicht valt op te maken dat op De Luchtenbergh de kwaliteit van het onderwijs op veruit de meeste onderzochte indicatoren op orde is. Het niveau van de eindopbrengsten is voldoende en binnen de aspecten onderwijsleerproces en zorg en begeleiding komt de inspectie op alle onderliggende indicatoren tot een voldoende oordeel. Op basisschool De Luchtenbergh is de functie van directeur al enkele maanden vacant. Inmiddels is voorzien in de opvolging van de vorige directeur, maar de daadwerkelijke indiensttreding van de nieuwe directeur laat nog tot 1 juli 2010 op zich wachten. In de tussenliggende periode neemt de adjunct-directeur de directietaken waar. De inspectie komt tot de conclusie dat de schoolorganisatie op De Luchtenbergh dermate evenwichtig en stabiel is en dat de directietaken dermate zorgvuldig worden waargenomen, dat het team en de leerlingen geen hinder ondervinden van het feit dat er tijdelijk geen directeur is. Hieronder volgt een toelichting op dit oordeel.

Opbrengsten

Het gemiddeld niveau van de eindopbrengsten is voldoende. Dit oordeel is gebaseerd op de resultaten van de Cito-Eindtoets in 2007, 2008 en 2009 en op de resultaten van het Drempelonderzoek in 2009 (voor de leerlingen die niet aan de Cito-Eindtoets hebben deelgenomen). Bij de beoordeling is voor zowel 2008 als 2009 een aantal leerlingen die korter dan twee jaar op De Luchtenbergh zat, buiten beschouwing gelaten. Ook de tussentijdse opbrengsten zijn voldoende. De inspectie baseert dit oordeel op de resultaten van de onderdelen technisch lezen in groep 3 en 4, begrijpend lezen in groep 6 en rekenen en wiskunde in groep 4 en 6. De scores op de genoemde onderdelen liggen alle boven de ondergrens die de inspectie hanteert. De school verzamelt ook gegevens over de sociale competenties van leerlingen met behulp van de School Attitude Questionnaire Internet (SAQI) op grond waarvan de inspectie een oordeel kan geven over het niveau van deze competenties. Uit de aangereikte gegevens blijkt dat de leerlingen op De Luchtenbergh met name laag scoren op de schaal 'zelfconcept'. In deze schaal komt tot uitdrukking hoe leerlingen denken over hun eigen uitdrukkingsvaardigheid, hun sociale vaardigheden en hun zelfvertrouwen bij proefwerken.

De inspectie beoordeelt ook of leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen. Het betreft de leerlingen die de stof van groep 8 voor één of enkele onderdelen niet meer aangeboden zullen krijgen binnen hun basisschooltijd. De inspectie gaat na of voor deze leerlingen een ontwikkelingsperspectief is opgesteld, of dit perspectief leidt tot het faseren en structureren van het aanbod naar tussendoelen en of voldoende leerlingen zich conform deze lijn ontwikkelen. Op De Luchtenbergh is het nog geen beleid om dergelijke perspectieven op te stellen. De school kan voor de leerlingen die dit betreft in onvoldoende mate verantwoordelijk zijn of ze zich naar hun mogelijkheden ontwikkeld hebben.

Onderwijsleerproces

Het aanbod op De Lochtenbergh voldoet aan de kerndoelen. Omdat voor het onderdeel begrijpend lezen meerdere programma's naast elkaar gebruikt worden, is het voor de school van belang dat zij in het volgende schoolplan duidelijk aangeeft hoe deze losse programma's de afzonderlijke kerndoelen dekken.

Binnen het aanbod oordeelt de inspectie onder andere positief over de doorgaande lijn. Dit oordeel is vooral gebaseerd op de wijze waarop in de onderbouw een beredeneerd aanbod wordt gerealiseerd en de wijze waarop de school dit vastlegt. Dit aanbod is gebaseerd op thema's. Deze thema's zijn soms ontleend aan een methode en soms door de leerkrachten zelf opgezet. Ten behoeve van de zelf opgezette thema's is het zogenaamde kapstokdocument opgesteld, waarmee gewaarborgd wordt dat de tussendoelen die de school heeft vastgesteld, in voldoende mate aan bod komen. Door afwisselend met kant en klare thema's en zelfgemaakte thema's te werken, weet de school een goed evenwicht te creëren tussen de behoefte aan houvast van jonge en relatief onervaren leerkrachten en de behoefte aan open thema's met veel ruimte om eigen invullingen te bedenken van de meer ervaren leerkrachten. De school realiseert zich goed dat de meeste leerlingen op De Lochtenbergh gebaat zijn met een sterk taalaanbod waarin een ruime plek is gereserveerd voor woordenschatonderwijs. Het sterke accent op het taalonderwijs is door de hele school heen zichtbaar, zowel in lessen en activiteiten als in de inrichting van lokalen.

De inspectie beoordeelt tevens of de school een aanbod heeft voor bevordering van burgerschap en integratie. Ze betreft daarbij de aandacht voor (a) sociale competenties, (b) de samenleving en de diversiteit daarin, (c) basiswaarden en de democratische rechtsstaat, en (d) de mate waarin de school een leeromgeving biedt waarin burgerschap en integratie ook in praktijk worden gebracht. Ten minste twee van deze elementen dienen in voldoende mate zichtbaar te zijn. Dat is op uw school het geval, zodat indicator 2.6 als voldoende is beoordeeld.

Op basis van zes groepsbezoeken heeft de inspectie zich een beeld gevormd van de leerkrachtvaardigheden waarbij zij tot de conclusie komt dat deze van voldoende niveau zijn. Naast de basale vaardigheden van goed uitleggen en het creëren van een rustige werksfeer in een veilige leeromgeving, slagen de leerkrachten er ook voldoende in om het onderwijs af te stemmen op verschillende behoeften van leerlingen. Hierbij plaatst de inspectie de kanttekening, dat deze differentiatie vooral is uitgewerkt naar leerlingen die meer dan gemiddeld moeite hebben om zich de leerstof eigen te maken. Voor leerlingen die hier juist weinig moeite mee hebben, is wel aandacht, maar structurele afspraken op schoolniveau ontbreken hierover nog. De directie geeft aan dat dit onderwerp volgend schooljaar wel de aandacht zal hebben. De inspectie is van oordeel dat met name de actieve leerhouding van de leerlingen een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van het onderwijs. In alle lessen weten de leraren de leerlingen te motiveren tot een geïnteresseerde en betrokken houding waarbij de leerlingen actief op leren gericht zijn. Gezien de kenmerken van de leerlingenpopulatie is dit een mooie prestatie.

Zorg en begeleiding

De structuur van de zorg en begeleiding is helder en overzichtelijk. Het leerlingvolgsysteem is compleet en bestaat naast observatiegegevens, uit toetsgegevens van zowel methodeafhankelijke als methodeonafhankelijke toetsen. Extra zorg wordt gerealiseerd binnen een groepsondersteuningsplan of een individueel handelingsplan. Er zijn duidelijke criteria omschreven op grond waarvan per zorgleerling bepaald wordt welk type plan het meest in aanmerking komt. De verschillende plannen zijn inhoudelijk van voldoende kwaliteit.

Kwaliteitszorg

Op De Lichtenbergh is het systeem voor kwaliteitszorg voldoende ontwikkeld. De school geeft er blijk van inzicht te hebben in de kenmerken van de leerlingenpopulatie en de eisen aan het onderwijsaanbod die daarmee samenhangen. Het niveau van de resultaten wordt al enkele jaren structureel gevolgd. Door de overstap naar een nieuw automatiseringsprogramma moeten een aantal ijkpunten wel opnieuw bepaald worden.

Ook de overige aspecten van het onderwijs worden geëvalueerd en bijgesteld aan de hand van zogenaamde kwaliteitskaarten die in een vaste cyclus van vier jaar aan bod komen. De directie investeert veel energie in het borgen van nieuwe afspraken en procedures.

Dit doet zij door voor belangrijke veranderingsonderwerpen expliciet op schrift te stellen hoe geformuleerd beleid zich nu vertaalt of moet gaan vertalen in praktisch handelen binnen de groep en door regelmatig in de groepen te gaan kijken of leerkrachten conform afspraken handelen. Met name de diverse notities 'van beleid naar praktijk' bieden voor (nieuwe) leerkrachten houvast voor het dagelijks handelen. Hoewel de inspectie positief oordeelt over de borging van nieuw beleid in de praktijk, oordeelt zij kritisch over de planmatigheid waarmee dit beleid in eerste instantie tot stand komt. De verbeterplannen die de inspectie heeft aangetroffen zijn erg globaal van aard en geven onvoldoende zicht op de vertaling van doelen naar concrete prestatie-indicatoren waaraan voldaan moet worden, wil bij de evaluatie gesteld kunnen worden dat het doel gerealiseerd is. Hierdoor ontstaat het risico dat een evaluatie louter een procesbeschrijving is en te weinig ingaat op de kwaliteit van de gerealiseerde verandering.

3 Conclusie

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op De Lichtenbergh op de onderzochte onderdelen op orde is. In het onderzoek is gebleken dat het onderwijs op die gebieden geen of nauwelijks tekortkomingen kent. Deze conclusie zal worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse die voorafgaat aan de beslissing of het toezichtarrangement eventueel aangepast dient te worden.

De inspectie komt tevens tot de conclusie dat er geen tekortkomingen binnen de wet- en regelgeving zijn aangetroffen.

Bijlage

Overzicht indicatoren en bevindingen

Met de scores 1 tot en met 5 wordt tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren op de school zijn gerealiseerd:

- 1 slecht;
- 2 onvoldoende;
- 3 voldoende;
- 4 goed;
- 5 niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten).

(De nummering van de indicatoren verwijst naar de nummering van de volledige set indicatoren uit het Toezichtkader po/vo 2009. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, zijn gemarkeerd met een asterisk *.)

basisschool De Lichtenbergh

Tabel 4.1 Kwaliteitsaspect 1: De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.

	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			●		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.		●			
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.		●			

Tabel 4.2 Kwaliteitsaspect 2: De aangeboden leerinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

	1	2	3	4
2.1 * Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.2 * De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.				●
2.4 * De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.				●
2.6 De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			●	

Tabel 4.3 Kwaliteitsaspect 3: De leraren geven de leerlingen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	

Tabel 4.4 Kwaliteitsaspect 4: Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.

	1	2	3	4
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			●	
9.8 De school waarborgt de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel.			●	

Tabel 4.5 Kwaliteitsaspect 5: De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken.

	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.				●

Tabel 4.6 Kwaliteitsaspect 6: De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

	1	2	3	4
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Tabel 4.7 Kwaliteitsaspect 7a: De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.

	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			●	

Tabel 4.8 Kwaliteitsaspect 8: De leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen extra zorg.

	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			●	
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			●	

Tabel 4.9 Kwaliteitsaspect 9: De school heeft een systeem voor kwaliteitszorg.

	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			●	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			●	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.		●		
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				●
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	
9.7 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			●	

Tabel 4.10 Wet- en regelgeving

	ja	nee
N1 Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 13).	●	
N2 Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 12).	●	
N3 Door of namens het bestuur is het vastgestelde zorgplan van het samenwerkingsverband naar de inspectie gestuurd en dit zorgplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 19).	●	
N4 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten (WPO, art. 8).	●	